БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Пәні: «Әлеумет және денсаулық психологиясы»
Пәндер коды: ADP 3201
ББП атауы: 6B10111 «Қоғамдық денсаулық»
Оқу сағаты/кредит көлемі: 120сағ / 4 кредит
Оқу курсы мен семестрі: 3 курс, 6 семестр
Білім алушылардың өзіндік жұмысы:12

Шымкент, 2024 ж.

Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар "Әлеумет және денсаулық психологиясы " жұмыс оқу бағдарламасына сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

Хаттама № 15 « 10 » 06 2024 ж.

Кафедра меңгерушісі:

м.ғ.к., қауым.проф. Сарсенбаева Г.Ж.

1. Тақырыбы 1: Әлеуметтік денсаулық ғылым ретінде.
2. Мақсаты: Әлеуметтік денсаулық пәнін меңгеру. Әдістері мен міндеттерін оқыту.
3. Тапсырмалар:
-Әлеуметтік денсаулық дамуы, міндеттері мен әдістері.
-Әлеуметтік денсаулық құрылымы, функциялары және әдістері.
4. Орындау/бағалау түрі: Баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. БӨЖ орындау критерилері: (1,2 Қосымшаны қараңыз).
6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 1,2 күндері.
7. Әдебиет: (3 Қосымшаны қараңыз).
8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).
1. ӘД қандай компоненттерін білесіз?
2. ӘД негізгі міндеттерін атаңыз?
3. ӘД қандай негізгі принциптерін білесіз?

1. Тақырыбы 2: Зиянды әдеттердің алдын алу.
2. Мақсаты: студенттердің зиянды әдеттердің түрлері, зиянды тәуелділіктермен күресу және алдын алу шаралары, қазіргі заманғы аспектіде адам ағзасына тигізетін зардаптары туралы теориялық білімдерін тереңдету.
3. Тапсырмалар:
1. Денсаулықты жоғалтудың негізгі себептері.
2. Зиянды әдеттердің әсер ету нысанына қарай жіктелуі.
3. Темекі шегумен күресудің алдын алу шаралары.
4. Алкогольдің адам ағзасына әсері.
4. Орындау/бағалау түрі: Баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. БӨЖ орындалудың критерилері: (1,2 Қосымшаны қараңыз).
6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 2 күні.
7. Әдебиет: (3 Қосымшаны қараңыз).
8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.):
1. Темекі шегу және оның денсаулыққа әсері. Темекі түтінінің құрамы.
2. Алкогольге тәуелділік мәселесіне қоғамның қатынасы.
3. Нашақорлықтың кешенді профилактикасының негізгі бағыттары.
4. ЖИТС-тің пайда болуына ықпал ететін қауіп факторлары.

1. Тақырыбы 3: Халықтың психикалық денсаулығы.
2. Мақсаты: Психологиялық және әлеуметтік факторлармен танысу.
3. Тапсырмалар:
* Психикалық денсаулық туралы жалпы түсініктер.
* Биологиялық, психологиялық және әлеуметтік факторлар.
4. Орындау, бағалау түрі: Баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. БӨЖ орындау критерилері: (1,2 Қосымшаны қараңыз).
6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 3 күні.
7. Әдебиет: (3 Қосымшаны қараңыз).
8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.):
1. Әлеуметтік-психологиялық факторларды түсіну тәсілдері
2. Әлеуметтік-психологиялық факторларды жіктеу тәсілдері
3. Тұлғаның жетілуі жеке әлеуметтік-психологиялық фактор ретінде.

1. Тақырыбы 4: Сексуалды денсаулықтың негіздері.

2. Мақсаты: психологиялық, физиологиялық және әлеуметтік аспектілердегі жеке тұлғаның жыныстық қатынасының қалыптасу заңдылықтары мен көріністері туралы заманауи көзқарастар туралы түсінік қалыптастыру.

3. Тапсырмалар:

1. Жыныстық денсаулық анықтамасы.
2. Жыныстық денсаулық факторлары.
3. Онтогенездегі адамның психосексуалдық дамуы.
4. Жыныстық тәрбие, оның жыныстық денсаулыққа әсері.
5. ЖЖБИ алдын алу.

4. Орындалу түрі: баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.

5. БӨЖ орындау критерилері: (1,2 Қосымшаны қараңыз).

6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 4 күні.

7. Әдебиет (3 Қосымшаны қараңыз).

8. Бақылау (сұрақтар, тестер, есептер және т.б.):

1. Жыныстық денсаулық туралы түсінік.
2. Жеке қасиеттер және жыныстық қатынас.
3. Жеке адамның табиғи қасиеттері белгілі бір жыныстық мінез-құлықтың себебі ретінде.
4. Отбасын жоспарлау.
5. ЖЖБИ-мен күресу әдістері.

1. Тақырыбы 5: Әлеуметтік маңызы бар аурулардың эпидемиологиясы.

2. Мақсаты: Әлеуметтік маңызы бар аурулардың эпидемиологиясмен таныстыру.

3. Тапсырмалар:

Әлеуметтік маңызы бар аурулардың ерекшеліктері.

Әлеуметтік маңызы бар ауруларың эпидемиологиясы.

Әлеуметтік маңызы бар ауруларың алдын алуға және емдеуге арналған мемлекеттік бағдарламалар.

4. Орындау/бағалау түрі: Баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.

5. БӨЖ орындау критерилері (1,2 Қосымшаны қараңыз).

6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 5 күні.

7. Әдебиет: (3 Қосымшаны қараңыз).

8. Бақылау (сұрақтар, тестер, есептер және т.б.):

1. Әлеуметтік маңызы бар ауруларды атаңыз ?
2. Әлеуметтік маңызы бар аурулардың алдын алу шаралары қандай?
3. Әлеуметтік маңызы бар аурулардың ерекшеліктері қандай?

1. Тақырыбы 6: Профилактикалық медицина. Салауатты өмір салтын насихаттау. Коронавирустық инфекцияны алдын алу.

2. Мақсаты: Профилактикалық медицина түрлері, денсаулықты нығайту тұжырымдамасы мен принциптерімен таныстыру.

3. Тапсырмалар:

* Профилактикалық медицина түрлері.
* Денсаулықты нығайту тұжырымдамасын дамыту.
* Денсаулықты нығайту принциптері.
* Денсаулықты ынталандыру.
* Денсаулық сақтау-табиғат, модельдер, принциптер мен құралдар.

* Коронавирустық инфекцияның алдын алу.

4. Орындау бағалау түрі: Баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.

5. БӨЖ орындау критерилері: (1,2 Қосымшаны қараңыз).

6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 6 күні.

7. Әдебиет: (3 Қосымшаны қараңыз).

8. Бақылау (сұрақтар, тестер, есептер және т.б.):

1. Салауатты өмір салтын қалыптастыруда медициналық қызметкрдің рөлі қандай?
2. Салауатты өмір салтының денсаулыққа әсері қандай?

1. Тақырыбы 7: Өмір салты және адам денсаулығы.

2. Мақсаты: "Салауатты өмір салты" ұғымы.

3. Тапсырмалар: Балалар мен жасөспірімдердің физикалық дамуының

* Салауатты өмір салтының компоненттері.
* Өмір салтының әртүрлі әлеуметтік топтардың денсаулығына әсері.
* Балалар мен жасөспірімдердің физикалық дамуы.

4. Орындау бағалау түрі: Баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.

5. БӨЖ орындау критерилері: (1 Қосымшаны қараңыз).

6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 7 күні.

7. Әдебиет: (2 Қосымшаны қараңыз).

8. Бақылау (сұрақтар, тестер, есептер және т.б.):

1. Балалар мен жасөспірімдердің денсаулығын қалыптастыратын факторлар?
2. "Салауатты өмір салты" әлеуметтік мәні.

1. Тақырыбы 8: ҚР - да халықтың денсаулығын қорғаудың әлеуметтік-профилактикалық бағыты негізгі принцип ретінде.

2. Мақсаты:Аурулардың әлеуметтік этиологиясы мен әлеуметтік профилактикасының маңызымен таныстыру.

3. Тапсырмалар:

- Халықтың денсаулығын қорғаудың профилактикалық бағыты.
- Әлеуметтік терапияның және әлеуметтік оңалтудың сипаты мен маңызы.

4. Орындау/бағалау түрі: Баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.

5. БӨЖ орындау критерилері: (1,2 Қосымшаны қараңыз).

6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 8 күні.

7. Әдебиет: (3 Қосымшаны қараңыз).

8. Бақылау (сұрақтар, тестер, есептер және т.б.):

1. Әлеуметтік профилактика дегеніміз не?
2. Халықтың денсаулығын қорғаудың әлеуметтік бағыттары қандай?

3 Аурулардың әлеуметтік этиологиясының маңызы қандай?

1. Тақырыбы 9: Тәуелді мінез-құлық: көріністің негізгі сипаттамалары мен формалары.

2. Мақсаты: студенттерді тәуелді мінез-құлықтың негізгі ұғымдарымен және формаларымен таныстыру.

3. Тапсырмалар:

1. Аддиктивті мінез-құлық түсінігі және кезеңдері.
2. Аддиктивті мінез-құлықтың негізгі белгілері.
3. Тәуелді мінез-құлықтың қалыптасуына әсер ететін факторлар.
4. Тәуелді мінез-құлықтың алдын алу.

4. Орындау/бағалау түрі: баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. БӨЖ орындау критерилері: (1,2 Қосымшаны қараңыз).
6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 9 күні.
7. Әдебиет: (3 Қосымшаны қараңыз).
8. Бақылау (сұрақтар, тестер, есептер және т.б.):
1. Тәуелді мінез-құлық дегеніміз не?
2. Тәуелді мінез-құлықтың қандай формалары бар?
3. Тәуелді мінез-құлықты диагностикалаудың негізгі критерийлері қандай?
4. Тәуелділік механизмдерінің қалыптасуына қоғамның әсері.
5. Профилактикалық және тәрбиелік шаралардың рөлі.

1. Тақырыбы 10: Қызыл крест және Қызыл жарты ай қоғамдарының одағы.
2. Мақсаты: Қызыл крест және Қызыл жарты ай қоғамдарының одағының міндеттерімен таныстыру.
3. Тапсырмалар:
- Қызыл крест және Қызыл жарты ай қоғамдарының одағы.
- Денсаулықты қорғау жөніндегі қоғамдық жаппай қозғалысқа қатысу.
4. Орындалу түрі: баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. БӨЖ орындау критерилері: (1,2 Қосымшаны қараңыз).
6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 10 күні.
7. Әдебиет (3 Қосымшаны қараңыз).
8. Бақылау (сұрақтар, тестер, есептер және т.б.):
1. Қызыл крест және Қызыл жарты ай қоғамдарының одағының қызметі неде?
2. Денсаулық қорғау жөніндегі қоғамдық жаппай қозғалысқа қатысу туралы айтып өтіңіз.

Қосымша 1

Орындау критериі: презентация.

Слайдтарды безендіру	
Стиль	• Бірыңғай безендіру стилі • Презентацияның көңілін аударатын стилді ауытқымаңыз. • Қосымша ақпарат мәтін ,сурет астында болмау керек.
Фон	• Суық түсті таңдаңыз
Түсті қолдану	• Бір слайдта 3 түстен артық болмау шарт: фон, мәтін,тақырыбы.
Анимациялық мүмкіншілік	• Компьютерлік анимацияның мүмкіншіліктерін қолданыңыз,бірақ слайдта ақпараттың мазмұнына көңіл аудармау керек.
Слаид түрлері	Слайдтардың әртүрлісін дайындау-мәтінмен,кестелермен, диаграммалармен.
Ақпараттың көрсетілуі	
Ақпараттың мазмұны	• Қысқа сөз және ұсыныстарды қолданыңыз. Тақырыптар аудиторияның көңілін аудару қажет.
Бетте орналасуы	• Ақпараттың көлденең орналастыру. • Экранның ортасында ең керекті ақпарат орналасу керек. Мәтін суреттің үстінде орналасу керек.
Ақпарат көлемі	• Әр слайдқа қысқа, маңызды ақпарат жазу керек. Әр жеке слайдта нақты пункттер көрсетілу керек.

Қосымша 2

Презентация

Бақылау Түрі	Баға	Бағалау критерийлері
Тақырыптың презентациясы	**Өте жақсы** Бағағасәйкес : A (95-100%); A- (90-94%)	5 әдебиетті қолдана отырып 30 дан кем емес слайдтар дайындалған.Слайдтар сапалы мазмұнды. Қорғау кезінде терең білім көрсетті. Сұрақтарға толық жауап берді.Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылған.
	Жақсы Бағағасәйкес: B+ (85-89%); B (80-84%); B- (75-79%). C+ (70-74%);	5 әдебиетті қолдана отырып 25тен кем емес слайдтар дайындалған.Слайдтар сапалы мазмұнды. Қорғау кезінде терең білім көрсетті. Сұрақтарға толық жауап берді, кейбір жауаптарда кемшіліктер жіберді.Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылған.
	Қанағат-танарлық Бағаға сәйкес: C (65-69%); C- (60-64%); D+ (50-54%)	5 әдебиетті қолдана отырып 20 дан кем емес слайдтар дайындалған.Слайдтар сапалы емес. Қорғау кезінде терең білім көрсетпеді. Сұрақтарға толық жауап бермеді, кейбір жауаптада кемшіліктер жіберді. Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылған жоқ.
	Қанағат-танарлықсыз FX (25-49%) F(0-24%)	5 әдебиетті кем қолдана отырып 20 дан кем слайдтар дайындалған.Слайдтар сапалы емес. Қорғау кезінде тақырыпты білмейді Сұрақтарға толық жауап бермеді, кейбір жауаптарда кемшіліктер жіберді.Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылмаған

Баяндама

Бақылау түрі	Баға	Бағалау критерийлері
Баяндама дайындау және қорғау	**Өте жақсы** Бағаға сәйкес: A (95-100%); A- (90-94%)	Баяндама тиянақты жасалған, берілген мерзімге дейін тапсырды. 3 әдебиеттен жоғары қолда- нып 10 парақтан кем болмауы тиіс. Баяндама тақырыбына сәйкес суреттер кестелер көрсетілген. Баяндама қорғау кезінде оқымайды, өзі айтып берді. Берілген сұрақтарға мүлтіксіз жауап берді.
	Жақсы Бағаға сәйкес: B+ (85-89%); B (80-84%); B- (75-79%). C+ (70-74%);	Баяндама тиянақты жасалған, берілген мерзімге дейін тапсырды.2 әдебиеттен жоғары қолда нып 8 парақтан кем болмауы тиіс. Баяндама тақырыбына сәйкес суреттер кестелер көрсетілген. Баяндама қорғау кезінде оқымайды, өзі айтып берді.Берілген сұрақтарға жауап толық болмады.
	Қанағат-танарлық Бағаға сәйкес:	Баяндама тиянақты жасалған, берілген мерзімге дейін тапсырды. 2 әдебиеттен жоғары қолда- нып 6 парақтан кем болмауы тиіс. Баяндама тақырыбына

	C (65-69%); C- (60-64%); D+ (50-54%)	сәйкес суреттер кестелер көрсетілген. Баяндама қорғау кезінде оқыды Берілген сұрақтарға жауап толық болмады.
	Қанағаттанарлықсыз Бағаға сәйкес FX (25-49%) F(0-24%)	Баяндама тиянақты жасалмаған, берілген мерзімге дейін тапсырмады. Баяндама тақырыбына сәйкес суреттер кестелер көрсетілмеген. Баяндама қорғау кезінде оқыды Берілген сұрақтарға жауап дөрекі қателер жіберді.

Аралық бақылау

Тестілеу

Бақылау түрі	Баға	Бағалау критерийлері
Тестілеу	Өте жақсы Бағаға сәйкес : A (95-100%); A- (90-94%)	Студент қатесіз жауап берді. Берілетін пәннің теориясында, концепциясында, бағыттарында түсінеді. Басқа пәндердің ғылыми жетістіктерін қолдана біледі. Тесттерге 90-100% дұрыс жауап берді.
	Жақсы Бағаға сәйкес: B+ (85-89%); B (80-84%); B- (75-79%) C+ (70-74%);	Студент жауабында аз кемшіліктер жіберді Оқытушының көмегімен материалды жүйелендірді. Тесттерге 75-89%дұрыс жауап берді.
	Қанағаттанарлық Бағаға сәйкес: C (65-69%); C- (60-64%); D+ (50-54%)	Студент өз жауабында қателіктер жіберді, тек оқу әдебиетімен шектелді. Тесттерге 50-74% дұрыс жауап берді.
	Қанағаттанарлықсыз FX (25-49%) F(0-24%)	Студент дұрыс жауап бермеді, тақырып бойынша негізгі әдебиетті меңгермеді. Тесттердің 50% кем дұрыс жауап берді.

Қосымша 3

Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Лекционный комплекс по дисциплине: "Глобальное здравоохранение" : лекций / каф. общественного здравоохранения-1. - Шымкент : ЮКГФА, 2016. - 17 с.
2. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. ; Мин-во образования и науки РФ. Рек. ГОУ ВПО "Первый гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 544 с.
3. Бөлешов, М. Ә. Қоғамдық денсаулық және денсаулықты сақтау : оқулық / М. Ә. Бөлешов. - Алматы : Эверо, 2015. - 244 бет с.
4. Денсаулық сақтау жүйесінде алғашқы дәрігерлік - санитарлық көмек приоритеті ретінде : дәріс кешені / ОҚМФА. "Қоғамдық денсаулық сақтау - 1". - Шымкент : [б. и.], 2015. - 36 б. с.
5. Бигалиева, Р. К Әлеуметтік медицина және денсаулық сақтауды басқару: оқулық / Р. К Бигалиева. - Алматы : Эверо, 2014. - 560 бет. с.
6. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - 2-е изд., испр. и доп. ; Рек. ГОУ ВПО "Моск. мед. акад. им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 608 с. : ил.
7. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-е изд., перераб. и доп ; Рек. ГОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 544 ил.
8. Бөлешов, М. Ә. Қоғамдық денсаулық және денсаулықты сақтау : оқулық / М. Ә. Бөлешов ; ҚР БҒМ. - Алматы : ҚР жоғары оқу орындарының қауымдастығы, 2012. - 256 бет. с.

Қосымша әдебиеттер:

1. Куратко, Д. Ф. Кәсіпкерлік :теория,процесс,практика = Entrepreneurship : монография / Д.Ф.Куратко ; ауд.М.Қыстаубаева [және т.б.]. - 10-бас. - Астана : Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 480 б. с. : (Рухани жаңғыру).
2. Аканов, А. Здоровье населения и здравоохранения Республики Казахстан = Population Health and Care of the Republic of Kazakstan (White Paper) : монография / А. Аканов, Т. Мейманалиев. - ; Рек. к изд. Учен. советом КазНМУ им. С. Д. Асфендиярова. - Алматы : Эверо, 2014. - 80 с.
3. Аканов, А. Здоровье населения и здравоохранения Республики Казахстан = The White Paper-2 : монография / А. Аканов, Т. Мейманалиев, К. Тулебаев. - ; Рек. к изд. Учен. советом КазНМУ им. С. Д. Асфендиярова. - Алматы : Эверо, 2014. - 85 с.
4. Тель, Л. З. Кодекс здоровья . Евроазиатская система. Сохранения здоровья: монография / Л. З. Тель. - 6-е изд. - Алматы : Эверо, 2012. - 152 с.

Электронды ресурстар:

1. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. - Электрон. текстовые дан. (43,1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. диск (CD-ROM).
2. Денсаулық сақтау жүйесінде алғашқы дәрігерлік - санитарлық көмек приоритеті ретінде [Электронный ресурс] : дәріс кешені / ОҚМФА. "Қоғамдық денсаулық сақтау - 1" кафедрасы. - Электрон. текстовые дан. (459 Кб). - Шымкент : [б. и.], 2015. - о+эл. опт. Диск
3. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - Электрон. текстовые дан. (47,6 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 608 с. эл. опт. диск (CD-ROM).